Lutsyk, I.A.
Vyvarozhyle

Виворожила

Комедія в однім акті.

Ціна 10 центів.

И Н.

1918.
UKRAINIAN BOOK STORE,
439 North 6th Avenue,
Scranton, Pa.

ЧИСЛО 29.
ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНСЬКОЇ КНИГАРНІ
В СКРЕНТОН, ПА.

М.Р.Т

ВИВОРОЖИЛА.

Комедія в однім акті.

Написав Єроним Луцик.

1918.
UKRAINIAN BOOK STORE,
439 NORTH 6th AVENUE,
SCRANTON, PA.

ОСОБИ:

Терешко.

Фимка, його жінка.

Семен, сусід.

Циган.

Циганка.

1 Циганятко.

2 Циганятко.

СЦЕНА I.

Хата Терешка. Скриня, за образом ключ, двері до комори, на жердці коло постелї (а де не мож то на стїнї) кожух, хустка.

Терешко, Фимка.

(Терешко сидить на лаві, Фимка бігає по хатї).

Фимка. А побила би їх сила Божа!

Терешко. А коби світа не бачили!

Фимка. Бодай їх!

Терешко. Та бодай!

Фимка. А я казала. Як би мене під серцем кольнуло.

Терешко. А менї в ребрах щось як би казало: буде біда.

Фимка (до него). А все через тебе і через тебе. Було хати пантрувати, не волочитись на ярмарок

Терешко. Таж то ти, Фимцю, сама наперла ся на ярмарок.

Фимка. Наперла ся, наперла ся. Певно, бо я наперед вже знала, що буде біда, що ти не витримаєш, тай підеш і я

собі тут голову клопотати буду. А щоби не діждали...

Терешко. Таки, щоби не діждали...

Фимка. Тепер гляди вітра в полю.

Терешко. Таки гляди, пропало.

Фимка. І щож я бідна пічну, за що на мене таке лихо, ой Господоньку, ой падоньку. (До Терешка): А ти ані губи не роззявиш. Инший пожалував би чоловіка, розважив, а йому всьо байдуже. Встромив люльку в губу тай цмокче, навіджений. Добре, що еще і люлька є.

Терешко. Певно, бо без люльки біда, як без руки.

Фимка. Ой, не витримаю, одурію з жалю.

Терешко. Фимцю, тільки не дурій, дай спокій, бо клопоту буде.

Фимка. А зась тобі до того, одурію. (Кричить): люди ратуйте, хто в Бога вірує, ратуйте, ой...

Терешко. Біда! (До себе): Може справді і одуріла.

СЦЕНА II.

Ті самі і Семен.

Семен (в дверех). А вам яка біда, чого репетуєте на ціле село?

Фимка. Ой кумоньку, біда, страх біда, і то ще яка біда. нещастє.

Терешко. Напасть. Семене, на гладкій дорозї.

Семен. Говоріть, що таке склало ся?

Фимка. Ой таке, що і не снило ся.

Терешко. Чекай, я скажу.

Фимка. Зась тобі дурний, глузду в тебе нема. Я скажу.

Терешко. Та бо я з кінця...

Фимка. Мовчи, як кажуть.

Терешко. Та вже мовчу, ну, кажи.

(Семен сїдає на лаві. Терешко стає коло него з одної сторони, Фимка з другої).

Семен. Ну, кажіть, а складно.

Фимка. Якось тамтої неділї...

Терешко. В суботу, бігме в суботу.

Фимка. Коли такой в неділю.

Терешко. А я кажу...

Фимка (перебиває). А тихо ти... в неділю, і в неділю, розумієш...

Терешко. Та розумію. Тілько то було в суботу.

Семен. Ну, і що там такого було?

Фимка. Каже до мене Терешко...

Терешко. Ні, то ти казала.

Фимка. А не знать що, каже до мене Терешко: Фимко, підемо на ярмарок? Я кажу: Тай підемо. І пішли. Я купила соли, сірки, горня.

Терешко. А я кресиво і цибушатко.

Фимка. Приходимо вчера до дому, а дивіть нещасте.

Терешко. Розбій вам, простий.

Семен. Ну і що?

Фимка. Ага що? Квочка сиділа в стайни, квочки нема; сокира була, нема; верето було—нема; всьо до чиста вкрали.

Терешко. Таки так, і квочку і верето і сокиру вкрали.

Фимка. Я вам літаю по цілім селї, я плачу, я голошу, нема і нема. Якась кара

божа, а все через той ярмарок. Казалам, пощо іти. Соли і сірки і горня в селі купить.

Терешко. Та то я казав, а ти наперла ся.

Фимка. Дивіть на него. Я казала... покарав мене Господь тим аспидом. І щож я пічну бідна без квочки і сокири і верета.

Семен (встає). Вкрали, пропало. Свій не взяв, у нас в селї, славити Господа, злодіїв нема. Якийсь заволока забрав. А добре вам. Не шкода дня робучого тратити, до міста ноги задирати. Єсть сільська крамниця, купуй чого душа забагне; нї, тягаєте ся, Бог знає по що. Питайте помежи людий, може і найде ся, а не робіть кумедії, бо люди вас висміють. Ну, з Богом оставайте. (Виходить.)

СЦЕНА III.

Ті самі без Семена.

Фимка. Мудрагель! Гадає, що він врадний, то вже все! Анї не пожалує, ба

єще і кричить. (До Терешка): А ти чого сів, пішов би де та людий розпитав, може знають. Добре що до хати не дібрав ся. а в скрині лежать ґроші на податок, ой було би було.

Терешко. А певно, що було би.

Фимка. Ой, кобим знала, що то за зіленько, я би очи йому вибрала. зуби вибила, коби я знала. Лишенько моє, а то що в хату лізе?

СЦЕНА IV.

Ті самі, Циган, Циганка.

Циган. Дай Боже здоровлє, господаренько і ви, ґаздинонько, дай Боже!

Фимка. А ти чого тут? га!

Терешко. Циган, тай вже!

Циган. Бідні цигани, з дітьми їдемо, от коні поставив, а сам—води може дасьте бідним людям.

Фимка. Єще чого тобі, їхав коло керниці, було і цілу випити.

Терешко. А правда, що їхав.

Циганка. Ой, не жалуйте, поратуйте. то і вас Бог потішить в журбоньці вашій, що маєте.

Фимка (до Терешка). Чуєш? Вона щось знає, чуєш?

Циган. Ми їдемо світом, я коваль, жінка ворожить і з рук всьо відгадає.

Фимка. Але? таки з руки? Та то цигани якось знають.

Терешко. Та ніби знають.

Циганка. Позвольте ручку, позвольте, я вам скажу, позвольте.

Фимка. Еге, бою ся, єще яке лихо вийде.

Циган. Не бійте ся, жінка всьо скаже, вона всьо віднайде...

Фимка. Чуєш, всьо віднайде! Ану, хиба попробую, а ти що, як, Терешку?

Терешко. Пробуй, може скаже...

(Фимка дає руку, циганка дивить ся до світла, водить пальцем по руці).

Циганка. Лихий чоловік, дуже лихий, напосів ся на вас.

Фимка (до Терешка). А видиш, лихий чоловік...

Терешко. І то дуже лихий, так, так...

Циганка. Позавидував вам добра і щастя.

Фимка (до Терешка). Чуєш, завидує; а то сусідоньки, а то люди!...

Циган. Так, так. Лихі люди хочуть чоловіка в лижці води утопити.

Циганка. Страшно, страшно! Забрав вам таке, що ся рухає і кодкудаче.

Фимка. Квочка! (До Терешка): Видиш, угадала. А то раз!

Терешко. Таки квочка, і єще яка...

Циганка (лапає ся за голову). Ой, ой, ой. Яка шкода. І таке вкрали, щось з залїза, страх остре.

Фимка. Сокира. Нуж чи не правда? Самі кажіть.

Терешко. А то вгадала, сокира, хоч і не остра, то все остра, ніби тупа, а таки остра, бо на те сокира, так.

Фимка. Ей, щоби я знала, хто такий,

ей щоби пізнала, хто то ся напосів на мою працю гіреньку.

Циган. Ей, ґаздинонько, любонько, моя жінка всьо вам скаже, вона виворожить.

Терешко. Так, так, цигани всьо знають, ая, і за квочку і за сокиру, всьо до чиста, знає.

Циганка. Ой біда, біда.

Циган. Біда, біда.

Циганка. А ще і яка. Та кажіть. Єще хотів всьо зрабувати, та відняло му сили. Шукав ключа від скрині, і не знав де.

Фимка. Видиш Терешку, а я розум маю, все ключ прячу за образ св. Варвари, таки не знайшов.

(Циган пильно глядить по образах).

Циганка. Шукав гроший.

Фимка. А то щастенько моє. В скрини цілих пятнайцять корон на податок, а я з коралями в платок завязала, та в сам куток запхала від стіни.

Терешко. Диви. мудро сховала. Аво, чортята, циганчата за вікном.

(За вікном показують ся циганчата. Циган дає їм знаки, потім до них):

Циган. А пійдете, а до воза. а ви ..

Циганчата. Їсти, хлїба, хлїба.

Циган. Тихо, тихо. Ґаздиня дасть. тихо.

Циганка. А на вишку не дивив ся.

Фимка. А то дурний злодій.

Терешко. Ха-ха-ха, та коби був вилїз на ступу, а хватив ся одвірка. то міг сало і ковбасу рукою потягнути.

Фимка. Ой, скажіть, хто то такий, що то напосів ся на мою працю. йой не витримаю, йой.

Циганка. Чекайте. (Лапає ся за голову і крутить ся докола. шепче якісь дивні слова.)

Циган. Був би украв, а тоді шукай вітра в поли.

Терешко. Таки так: от зараз переїде за другу нивку, а там чотири дороги. а

кожда на ліс, ніхто і не поважить ся шукати. А єще як би мудрий був, та перейшов через єґомосцевий сад, то потім —поминай як звали.

Циганка (поважно). Ґаздине, тяжкого ви маєте ворога, тяжкого, і єще кривдити вас буде. Треба на тоє ради шукати якої, треба відворожити, відманити і відговорити.

Фимка. Дам вам і круп і сала і хліба і чого хочете, всьо дам, та лиш порадьте, поможіть.

Циганка. Тихо, жінко. Будемо радити. Дайте кухлик води. (До Терешка): А ви пійдіть і замкніть двері від сіний на засувку, щоби який лихий та противний дух не завіяв.

Фимка (до Терешка) Іцже, іди а скорше, можебись хотїв, щоби і дальше наше добро пропадало?...

(Терешко виходить, Фимка подає воду).

Циганка (бере воду і окроплює хату, причім шепче дивні слова). А тепер будемо шукали, питали, лихо проганяли,

злодія лапали, душу чарували; трала, мала, жала, бала. Дайте миску муки і яєць шестеро, а скоро.

(Терешко вертає до хати, Фимка іде до комори, по хвили виносить муку і яйця, дає циганці. Циганчата все заглядають через вікно, циган підсуває ся до образів).

Циганка. А тепер будемо муку тримати, очи вязати, духа чарувати, злодія шукати. (До Фимки): Ви станьте ту в куті, (ставить єї) і муку тримайте, а борони Боже, не оглядайте ся. Очи зажмуріть, (накидує їй запаску на голову і завязує) а все говоріть: "Пропало, пропало, пропало!"

Фимка. Ой, бою ся! Пропало, ой, бож ся!

Циганка. Цить, ані слова, бо все дарма!

Фимка. Пропало, пропало.

Циганка (до Терешка). А ви станьте у той куток, (бере хустку і завязує йому очи) і говоріть: "Сорока, сорока, без фоста і ока". але говоріть і не огляньте ся, бо дух злодія перелетить і біди натворить.

Терешко. Сорока без ока, сорока з фостом...

Циганка (співає). Ой біда, біда, квочки нема. Сокира пропала, як би в воду впала. А верето, верето, хоч подерте, як решето. Все то шкода, шкода, така людська злоба.

Терешко (голоснійше). Сорока сорока, без фоста і ока... сорока.

Фимка. Пропало, пропало...

(Циган витягає ключ з за образа і тихо отвирає скриню; шукає в ній).

Циганка. Злодій хотів все забрати і вас зрабувати, зі скрині хустку і коралї і хотів піти далї. А ми промовляли, духа покрапляли, мукою посипали, а гроший і коралїв украсти не дали...

Терешко. Сорока без фоста, сорока.

Фимка. Пропало, пропало, пропало.

(Циган витягає хустку, коралї і гроші розвязує хустку, гроші ховає до кишенї, коралї за пазуху і замикає скриню).

Циганка. Ой, як ми тоє знали, то і на тоє чари мали, так відчарували, а все добре знали, в сїнях стояли, сала пильну-

вали, ковбаси не дали, не дали! не дали!

Фимка (до себе). Ой, рука мене вже болить. (Голосно): Пропало, пропало, пропало.

Терешко (до себе). Що вони там роблять. Сорока, з фоста, сорока, сорока, сорока...

(Циган виходить до сіний потихоньки, циганятко одно через вікно скаче на сцену).

Циганка. А ми чарували, та так казали, коби ті чари втікали. а нас минали, а злодія поломали, очи його випивали, розум відбирали, а ноги му ломили, а руки крутили...

(Циган входить, несе сало і ковбасу, подає циганятку, тоє дає через вікно другому).

Терешко. Сорока з потока, без фоста сорока, сорока, сорока.

Фимка (до себе). Ей, руки мліють, (голосно) пропало, пропало, пропало.

Циганка. Біда ся минає, дух вже ся збирає, буде тут летіти, не мож ся дивити, тра в куті стояти і муку тримати...

(Циганятко тягне з хати, що може і подає через вікно. Циган забрав кожух з жердки, тягне на рукави, бере шапку Терешка і чоботи і одягає, накладає люльку Терешка і закурює).

Циганка. Прийде з півночи, чи куда хоче, будемо духа вязати і цупко тримати. (Тягне на себе свитку Фимки і хустку, верето звиває в клунок і бере на плече і стає по середині хати).

(Терешко і Фимка повтаряють своє).

Циганка. Хто прийде до хати, того будем знати, щоб не міг втікати, більше чарувати. А ви чекайте, злодія карайте, а голосно своє повтаряйте. — а ми будем мовчали, духа приманяли...

(Циганка і циган тихо виходять, циганя вивертає в хаті козлика, тягне бохонець хліба зі стола і вискакує вікном).

СЦЕНА V.

Фимка і Терешко.

Фимка. Пропало, пропало! тяжко вже.

Терешко. Сорока, сорока, ай не витримаю.

Фимка. Пропало, пропало; колиж вже той злодій злетить?

Терешко. Сорока, сорока! аж губа вже осорочіла! біда!

Фимка. А ти чого не кричиш: сорока, сорока.

Терешко. Таже кажу: сорока, сорока.

Фимка. Пропало, пропало.

СЦЕНА VI.

(Входить Семен).

Семен. Слава Богу, а то що?

Фимка (опускає миску на землю). Ой, Господи!

Терешко. Ґвавт!

Семен. А ви що подуріли, в жмурка бавите ся!?

Фимка (все єще з завязаною головою) То ти (обертаєсь) такий, ти напосів ся на наше добро, то ти злодій, ти...

(Терешко обертаєсь і стягає хустку).

Семен. Гей, жінко, що ти одуріла, як! що кажеш!?

Фимка. А то тобі кажу, що ти злодій, що ти украв квочку і сокиру і верету. Отже циганка і виворожила, а правду сказала, Терешко чув.

Терешко. Так, чув і всьо знаю, так.

Семен. Жінко, стережи язика в губі, а то зле буде.

Фимка. А що, може не присягну. Як я казала: "пропало", а ти злодій, самого тебе привело. (Глядить по хаті). Господи, а кожух де?

Терешко (вже від хвилї оглядає ся по хаті). Та бо десь люлька і чоботи заподіяли ся!

Фимка. Свитки нема, а де цигани?

Семен. Які цигани?

Фимка. Та ті, що ворожили. Мене поставили в кут, а Терешка в другий, він казав: "сокора". а я "пропало".

Семен. Ага! А я прийшов вам сказати, що вчера цигани крутились, то певно квочку вашу і сокиру вкрали.

Фимка (бігне до скринї). Ой, ключ в скрини. (Відчиняє). Коралїв і гроший нема! Падоньку мій гіренький, падоньку мій!

Терешко (глядить в сїни на вишку). Табо, бач, сало взяли і ковбасу.

Фимка. А я сама за сало і за коралї і за гроші і за всьо сказала. Сама їх навчала.

Терешко. А я казав, як зі села втікати.

Фимка. Анї чобіт, анї кожуха, ходїть гонити, людий кликати. (Вибігає а за нею Терешко).

СЦЕНА VII.

Семен сам.

Семен. А то складно іде, сорока полетїла з плота, а тепер пропало. Га, що робити. Доки у нас виводять ся Терешки і Феськи, що дають ся забобоном за ніс як дїти водити, то все буде, бувало, розум як у сороки, а решта пропало.

Конець.

Накладом Української Книгарні

В СКРЕНТОН, ПА.

вийшли і є на складі слідуючі книжки:

Назва книжки	Ціна
КАЗКИ ПРО ЦИГАНІВ, трете виданє	10
ВЕСЕЛА ЧИТАНКА, з образками	15
АМЕРИКАНЕЦЬ, штука театральна	15
ВЕРТЕП, сценічна картинка для колядників	5
В НЕВОЛІ ТЕМНОТИ, штука театральна	25
БЛУДНИЙ СИН, штука театральна	25
ПРИЧТА ПРО САДІВНИКА	40
ГАЛИЦЬКІ АНЕКДОТИ	10
ЯК МЕНЕ ВИБИРАЛИ ДРУЖБОЮ	10
ГАЛКА СМЕРТИ, воєнне оповіданє	5
ОПОВІДАНЄ ПРО СОРОК РОЗБІЙНИКІВ	20
ІЦКО-СВАТ, штука театральна	10
ЯК ПАН СОБІ БІДИ ШУКАВ	15
ІЗ ЗВІРЯЧОГО ЦАРСТВА	20
СОРОКАТІ ШТАНИ, і инші веселі оповіданя	25
ЯК МИХАСЬ, СИН МЕЛЬНИКА, ходив до неба по діямант	20
ЗБІРНИЧОК найкрасших пісний церковних	15
ПІД ПРАПОРОМ СВОБОДИ. Вибір патріотичних декламацій	30
НАРОДНІ КАЗКИ. Сім книжочок	90

Замовленя і гроші посилайте на адресу:

Ukrainian Book Store

439 N. Sixth Ave., Scranton, Pa.